

Проповед на Успение на свети Константин Кирил Философ

Братя и сестри,

Заети със зарязване на лози и покупки на комерсиални „валентинки“, сякаш изпускаме, че днес е представянето в Господа на знаменития учител на всички славянски народи, сина на българката Мария, изковал старобългарската азбука, боговдъхновен проповедник, изкусен преводач, блестящ лингвист, ерудит, полемист и безстрашен мисионер, от младини умъдрен щедро с божествена премъдрост – свети Константин Философ, в монашество наречен Кирил.

Като четем неговото житие, изобилно на конкретни факти, писано от очевидец, непосредствен свидетел на разгорещените диспути за вярата, пред нас се възправя образът на мислител, равен по задълбоченост на свети Григорий Богослов, философичен като свети Григорий Нисийски, безукорно полемичен като свети Максим Исповедник, изчерпателен и систематичен като свети Йоан Дамаскин. Свети Константин-Кирил застава редом до свети патриарх Фотий, негов непосредствен наставник, чиято далновидност отправя търсенията на лингвиста в посока на създаване на нова азбука за славяните, та с този „дъжд от букви Божии“ да се напоят сърцата на славяните, жадуващи разбиране на Божието слово.

Изключителните таланти на завършилия Магнаура Константин го правят любимец на логотета* и пред младежа се разкрива блестяща кариера. Написал учебник по философия, той е назначен за патриаршески библиотекар от мига, когато отказва да тръгне по пътя на светското преподаване.

Духът му е отдаден на Божията премъдрост, за нея е венчан младият Философ и чрез нея той ще защитава Христовото име наблизко и далеч.

Овладал до съвършенство диалектиката, изучил и еврейските библейски преводи, които евреите приемат за меродавни, запознат с корана и кораничната литература, свети Кирил е блестящ апологет на християнството и несъкрушим стълб на православията в диспутите със сарацини, евреи и хазари.

А Бог сторва чудото - смъртоносната чаша с отрова на интелектуално сломените друговеци да не му навреди.

Истинска духовна милост свише е откриването в Херсон на светите мощи на свети Климент Римски, цели 8 века пребивавали в морето край Крим.

Проникновено вникване в богословието в защита на славянските преводи, свети Константин Философ разгръща на диспута във Венеция, където като „сокол, обграден с врани“, той съкрушава триезичната** ерес. ***„А философът им отговори: Не пада ли от Бога дъжд еднакво за всички? Също и слънцето не грее ли на всички? Не дишаме ли всички еднакво въздух? Как вие не се срамувате, като определяте само три езика, а искате всички други племена***

и народи да бъдат слепи и глухи? Кажете ми: дали смятате Бога за безсилен, та да не може да даде това, или го смятате за завистлив, та не иска да го даде?“

След благовестието в Моравия и Панония, свети Кирил се отправя в Рим, където, изтощен от многобройните си трудове, е известен свише за близката си кончина.

Постриган в ангелски образ***, свети Константин приема монашеското име Кирил и не след дълго, след 50 дни, се упокоява в Господа на 14 февруари 869 година. Тогава е на 42 години, достигнал „съвършенство в кратко време“ (срав. Кн. Прем. Сол. 4:13), уподобил се на свети Василий Велики, твърде млад отходил в блажената вечност.

След опелото папа Адриан II предлага свети Кирил да бъде погребан в собствената му гробница в църквата „Свети Петър“ (В онези времена на мощите на боговдъхновените проповедници се е гледало като на безценно съкровище).

Но по молба на свети Методий - по-възрастният брат на Кирил - спътник, преводач, епископ, неуморен труженик на мисионерското дело – свети Кирил е погребан в църквата „Сан Клементе“ в Рим, приютила мощите на свещеномъченик Климент Римски, намерени от свети Кирил в Херсон.

Сякаш няма сред просиялите в святост люде, свързани с българския род, по-възвишен, по-озарен и в по-голяма степен равен на апостолите в обръщането на цели народи към разбиране на Христовата вяра от богомъдрият Кирил.

След прогонване на Кирило-Методиевите ученици от земите на западните славяни, преводите с Божиите букви тръгват по своя безсмъртен път – пътя на слово, създадено за предаване смисъла на Священото Писание и богослужебните книги.

Преминали руска редакция, старобългарските четива се връщат у нас като текстове на черковнославянски – един архаичен и същевременно близък до сърцето, сладкогласен за ухото, благоглаголив и съвършен в пението богослужебен език.

От нас зависи да положим повече усилия, за да се доближим до този език – наследник на древните Божии букви, излезли изпод перото на знаменития свети Константин-Кирил Философ.

По неговите молитви Бог да вразуми българския род в родината и далеч отвъд нея!

*логотет - висша административна титла, висш чиновник в царската или патриаршеската канцелария във Византия, а след това и в някои източни църкви.

**триезична ерес – ерес, според която Словото Божие трябва да се проповядва само на три езика – еврейски, латински и гръцки, наричани свещени.

***ангелски образ – монашеско житие

Използвана литература:

- 1) Пространно житие на Константин-Кирил, Стара българска литература, том 4. Житиеписни творби. Български писател, С. 1986. *Превод:* Хр. Кодов по преписа на Владислав Граматик (1469).
- 2) Жития на светии, февруари, изд. „Свети вмчк Георги Зограф“, Света Гора, 2002 г., стр. 344-382
- 3) Църковно-мисионерско дело на Константин Философ – свети Кирил, архим. Серафим Алексиев, София, 1996 г.
- 4) Български старини из Македония, проф. Йордан Иванов, София, 1931 г., стр.284 и сл.
- 5) Проглас към евангелието – „Тържество на словото“, превод К.Л.Иванова, София, 1995, с.14

2022 г.